

ÎNCHEIERE

21 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația de Economii și Împrumut ”Hiliuți-Rîșcani” împotriva lui Irimciuc Larisa, Mogoreanu Viorel, Mogoreanu Clavdia, Savca Anatolie cu privire la încasarea datoriei, dobânzii contractuale și penalității,

împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur, casată hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani), fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 05 februarie 2021, Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți - Rîșcani” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea în mod solidar de la Irimciuc Larisa, Mogoreanu Clavdia, Mogoreanu Viorel, Savca Anatolie a împrumutului în mărime de 80 000 de lei, dobânzii contractuale în mărime de 10 973 de lei, a penalității la împrumut în mărime de 22 400,00 de lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a indicat că la 01 aprilie 2020, Irimciuc Larisa a primit informația precontractuală referitoare la condițiile contractului de împrumut. La 01 aprilie 2020, între Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani” și Irimciuc Larisa a fost încheiat contractul de împrumut nr.HIL.02.000100.04.

În temeiul acestui contract, la 30 aprilie 2020, Irimciuc Larisa a primit un împrumut sub formă de mijloace bănești în sumă de 80 000 de lei, cu o dobândă de 30,00 % anual, cu scadența la 05 aprilie 2023. În acest sens fiind semnată dispoziția de plată nr.663 din 30 aprilie 2020.

În conformitate cu pct.3.1.din contract, inclusiv în temeiul contractului de

fidejusiune din 01 aprilie 2020, rambursarea împrumutului, plata dobânzilor, penalităților și a altor cheltuieli aferente fiind garantată în mod solidar de către fidejursorii Mogoreanu Clavdia, Mogoreanu Viorel și Savca Anatolie. Potrivit pct.6.2 din contract, fidejursorii fiind obligați de a executa la timp și întocmai obligația pe care și-a asumat-o.

În conformitate cu pct. 2.8 din contract, părțile au stabilit o penalitate de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere.

Reclamanta a mai menționat că Irimciuc Larisa a înregistrat în repetate rânduri datorii, nerespectând graficul de rambursare prevăzut în contractul de împrumut.

Astfel, la 19 ianuarie 2021, Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani” a expediat o reclamație în adresa pârâtei și copârâților, prin care a solicitat achitarea datoriei în termen de 10 zile, însă în termenul acordat, datoria nu a fost achitată.

Prin hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătorei Drochia (sediul Rîșcani) cererea de chemare în judecată depusă de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani” a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că potrivit pct.2.6 al contractului de împrumut nr. HIL.02.000100.04 din 01 aprilie 2020, împrumutatul se obligă să ramburseze integral suma împrumutului și dobânda aferentă până la 05 aprilie 2023, conform graficului.

A menționat că Irimciuc Larisa după ce a recepționat somația la 25 ianuarie 2021, începând cu 05 februarie 2021 a efectuat câteva achitări, astfel a început să-și execute obligațiile contractuale.

În concluzie, prima instanță a subliniat că în acest caz lipsește rea-voința din partea lui Irimciuc Larisa la executarea obligațiilor contractuale.

Reținând prevederile art.1769 alin.(1) din Codul civil al RM, prima instanță a concluzionat că având în vedere că reclamanta nu a rezolvit contractul de împrumut, termenul acestuia expiră la 05 aprilie 2023, pârâta și-a onorat obligațiunile față de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani”, efectuând câteva achitări, cererea de chemare în judecată este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Prin decizia din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur, casată hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătorei Drochia (sediul Rîșcani), fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasată în mod solidar de la Irimciuc Larisa, Mogoreanu Viorel, Mogoreanu Clavdia, Savca Anatolie în beneficiul Asociației de Economii și Împrumut ”Hiliuți - Rîșcani” suma de 45 359,33 de lei cu titlu de datorie și 7570 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că soluția instanței de fond cu privire la respingerea acțiunii, deoarece debitorul și-a onorat obligațiile este eronată, or, materialele cauzei atestă că până la intentarea acțiunii Irimciuc Larisa a admis încălcarea termenelor de plată a ratelor, fapt care este confirmat prin informația prezentată de Asociația de Economii și Împrumut ”Hiliuți - Rîșcani”.

Astfel, conform graficului de rambursare a împrumutului ratele dobânzilor urmau a fi achitate lunar, până la ziua de 05 a fiecărei luni, iar corpul împrumutului

urma a fi achitat în rata unică la 05 aprilie 2023.

Instanța de apel a menționat că până la data intentării acțiunii Irimciuc Larisa a efectuat trei plăți în sumă totală de 10359 de lei, la 30 aprilie 2020 a achitat 4470 de lei din dobândă, la 02 iulie 2020 a achitat 2200 de lei din dobândă, iar la 19 noiembrie 2020 a achitat 3689,69 de lei din dobândă. După înaintarea acțiunii în judecată, Irimciuc Larisa a mai efectuat plăți în baza contractului de împrumut în sumă totală de 45 000 de lei, potrivit chitanțelor și bonurilor fiscale anexate la materialele dosarului, astfel cu suma de 45 000 de lei urmează a fi micșorată suma datoriilor, urmând a fi încasată suma de 45 359,69 de lei.

Cu referire la penalitate, instanța de apel a reținut că penalitatea poate fi calculată doar la corpul împrumutului, dar nu și la dobânda contractuală, iar dispoziția contractuală conform căreia penalitatea poate fi calculată și, inclusiv pentru dobânzile care s-au plătit cu întârziere, constituie o clauză abuzivă, or, dispozițiile art.943 au caracter imperativ general și ocrotesc consumatorii de apariția unor datorii exagerate și împovărătoare, care este nulă, în sensul prevederilor art.328 alin.1 din Codul civil, și respectiv urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

La 02 iunie 2022, Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur, a contestat cu recurs decizia din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea parțială a acesteia în partea neadmiterii acțiunii cu titlu de împrumut și dobânzi în mărime de 45 000 de lei, precum și respingerii acțiunii în partea încasării penalității în mărime de 22 400 de lei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care acțiunea să fie admisă, încasată taxa de stat în mărime de 3401, 21 de lei, taxa de stat pentru cererea de apel în mărime de 2551 de lei și cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 de lei.

În motivarea recursului a invocat că, atât instanța de apel cât și prima instanță au examinat superficial cauza, iar concluzia este în contradicție cu probatoriul examinat în cadrul procesului, nu au examinat probatoriu suplimentar, or sumele care au fost confirmate ca achitate sunt 7 plăți, în total 31670 de lei cu titlu de dobândă. Astfel, nu este clar cum a ajuns instanța de apel la un astfel de calcul că a fost achitată suma de 45 000 de lei. A mai accentuat că Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani” nu a calculat penalitatea la dobândă, dar a calculat o penalitate pentru perioada 19 ianuarie 2021-15 martie 2021 în sumă de 22 400 de lei, după următoarea formulă: $80\ 000\ \text{de lei} \cdot 0,5\ \% \cdot 56\ \text{de zile} = 22\ 400\ \text{de lei}$, astfel s-a calculat penalitatea doar la suma de bază.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 14 decembrie 2021, expediată în adresa Asociației de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, la 10 martie 2022 (f.d.144) și recepționată conform avizului de recepție la 11 martie 2022 (f.d.149).

Totodată, având în vedere că potrivit Dispoziției nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a fost suspendat termenul de exercitare a căilor de atac în cauzele civile până la 04 aprilie 2022, data încetării stării de urgență, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă. În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului. Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur, nu pot duce la admisibilitatea recursului, or acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă

argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează. Abordarea recurenței, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți – Rîșcani”, prin intermediul avocatului Sergiu Graur.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh